

Турнір знавців музики

Організатори заздалегідь піклуються про призи для переможців, а також пам'ятні подарунки для інших учасників. Для проведення конкурсу знадобляться медіапроектор та аудіозаписи. Також слід підготувати картки із завданнями, 3 планшети з філвордами, табло для відмічання балів, 9 портретів композиторів, дзвоники для сигналу готової відповіді.

У конкурсі беруть участь 3 команди по 7 учнів, кожна з яких обирає собі назву, девіз та емблему.

ДІЙОВІ ОСОБИ

Ведучий — учитель музики

Учасники турніру

На сцені стоять стільці та столи для трьох команд, а також табло для відмічання балів. Наперед виходить Ведучий.

Ведучий. Увага! Увага! Розпочинаємо змагання! Кмітливих і розумних, винахідливих і сміливих запрошуємо прийняти участь у турнірі! Зустрічаємо!

На сцену виходять учасники та займають свої місця.

Ведучий оголошує кожну команду.

Ведучий. Сьогодні ви будете перевіряти свої знання, розум, швидкість реакції. Наш турнір буде проходити за олімпійською системою. Що це означає? У випадку невдачі команді доведеться зберігати олімпійський спокій. Отже, розпочинаємо!

Відбувається презентація команд. Кожна з них представляє свої назву, девіз та емблему.

Ведучий. Чудово! Ми познайомилися з нашими неперевершеними учасниками. Не станемо тягнути час і розпочнемо розминку.

У ході розминки кожна команда за 1 хвилину дає відповіді на 6 загадок. За кожну з відгадок вони отримують по одному балу, які записуються на табло.

ЗАГАДКИ ДЛЯ ПЕРШОЇ КОМАНДИ

Стан цей нотні знаки носить,

Як він зветься? ... (Нотоносець)

Наші ноти вище, нижче в різних комбінаціях
Допоможуть нам зробити знаки... (альтерації).

Жили знаки-нотки
Сумні й самотні.
Я заграв їх разом —
Звеселив одразу.
Мама раді, тато гордий,
Бо зіграв я їм... (акорди).

Ця пісня дивна, урочиста,
Як над церквами давній дзвін,
Вона славить працю й Вітчизну,
Ця назва всім відома — ... (гімн).

Як закружляє цей танець,
Як зачарує нас.
Всьому світу відомий
Ніжний Віденський... (вальс).

Ну й велика оця скрипка —
Не можна відвести очей.
Звук низький, баритональний.
Це і є... (віолончель).

ЗАГАДКИ ДЛЯ ДРУГОЇ КОМАНДИ

Він у мистецтві — принц прекрасний,
Душі прекрасний злет.
Він старовинний, він сучасний:
Класичний танець... (менуєт).

На нашій інструменті є і струни, і педаль.
Хто ж він є? Це, безперечно,
Знайомий красень наш... (рояль).

Ми в театрі на виставі,
Закінчився перший акт.
Глядачів все менше в залі —
Починається... (антракт).

Урочисто лине в пісні,

В арії вражає нас,
Сильний, як могутнє море,
Чоловічий голос... (бас).

На Різдво, на Рік новий,
На веселі святки
Сивої старовини
Скарб несемо золотий —
Давнії... (колядки).

Музикант сліпий співає —
Відчуваєш в серці жар.
Інструмент свій обіймає.
Хто ж він є? Співець-... (кобзар).

ЗАГАДКИ ДЛЯ ТРЕТЬОЇ КОМАНДИ

Ось казахський інструмент —
Дві струни на довгій деці.
Взяв акин його та й гра:
Це відома всім — ... (домбра).

Прикладу до губ цю трубку — затихає в серці біль.
Інструмент цей тихий, ніжний; називається... (свиріль).

Митець, що таємницю звуків
Вкладає в музику відкрити,
Як Моцарт, Лисенко, Ревуцький,
Чайковський. Хто він? ... (Композитор).

В балеті, мюзиклі — сценарій,
І в опері, і в опереті.
Його складає літератор.
Сценарій цей ми називаємо... (лібрето).

Де диригенти й композитори
Мистецтва дивного навчаються?
Де музики живе історія?
У закладі. (консерваторія).

Якщо співзвуччя негарне і різке,
Негармонійне й неприємне водночас,
То знайте, любі друзі, що його
Називають... (дисонанс).

Ведучий. Наші учасники — просто молодці! Кмітливі та ще й, виявляється, обдаровані поетичними талантами! Подивимося, як вони впораються з наступним конкурсом. А називається він «Збирачі фольклору». Кожна команда отримає конверт із картками, на яких окремо написані початки й кінцівки прислів'їв і приказок на тему музики. Переможе той, хто швидко і правильно збере їх. Але не зволікайте: після того, як ви складете прислів'я, вам буде необхідно пояснити їхній зміст. Почали!

Кожна команда отримує конверти й виконує завдання. Закінчення роботи вони оголошують дзвінком.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ КОНКУРСУ

Із пісні й казки... слова не викидають.

Де праця, там і пісня.

Легше тобі на душі стане, ... як пісня до твого серця загляне.

Музика без языка, ... а в гурти збирає.

Обід без фруктів — ... що свято без музики.

Кому добре, той співає, ... кому зле, той плаче.

Життя біжить, ... як музика дзвенить.

Без голосу не співець, ... без грошей не купець.

Яка пташка, ... така й пісня.

Швидко пісня співається, ... та не швидко складається.

Хто співає, ... той журбу проганяє.

Найдорожча пісня — ... з якою мати колисала.

Ведучий. Дорогі глядачі, ми вже познайомилися з командами. Тепер час нам звернути увагу й на завзятих капітанів! Для цього ми проведемо наступний конкурс. Готуйтеся, відважні командири!

Кожний капітан отримує планшет із філвордом, в якому за визначений час необхідно знайти якомога більше слів, пов'язаних із музичним мистецтвом.

Ведучий (до глядачів). Поки капітани намагаються продемонструвати свої інтелектуальні здібності, ми з вами не будемо відставати. Я показуватиму зображення

інструмента, а ви скажете мені, що це. Зауважте, що помилитися буде дуже важко, адже підказкою буде звучання цих інструментів.

Ведучий демонструє картки із зображеннями музичних інструментів, одночасно чути їхнє звучання. Глядачі відгадують, які це інструменти (тромбон, цимбали, литаври, арфа, флейта, контрабас). Після закінчення конкурсу для глядачів капітани показують свої планшети глядачам, зачитуючи знайдені слова. З'ясовується переможець, що відмічається на табло.

Ведучий. Здогадуюся, нашим учасникам уже кортить знову показати себе. Що ж, дамо їм змогу на це у конкурсі «Частина й ціле». Кожна команда отримає слова, які слід з'єднати лініями за принципом «частина — ціле». Свою готовність сигналізуємо дзвіночком. Завдання зрозуміле? Починаємо!

Команди отримують картки й виконують завдання.

СЛОВА ДЛЯ КОНКУРСУ

смичок оркестр
диригент скрипка
кордебалет струна
гітара опера
арія балет
клавіша хор
соліст піаніно

ВІДПОВІДІ

Смичок — скрипка

Диригент — оркестр

Кордебалет — балет

Гітара — струна

Арія — опера

Клавіша — піаніно

Соліст — хор

Команді, яка впоралася із завданням швидше за всіх, зараховується один бал. Правильність відповідей визначається за ключем, що його отримує ведучий.

Ведучий. Усі наші учасники добре знаються на музичному мистецтві. Гадаю, в кожного є і свої вподобання або улюблені автори. Можливо, у наступному конкурсі ви їх зустрінете. Називається він «Упізнай композитора». Кожна команда, дивлячись на екран, повинна назвати представлених композиторів, а також згадати один із написаних ними творів.

Команди по черзі виконують завдання — кожна вгадує по три персоналії (М. В. Лисенко, Ж. Бізе, С. В. Рахманінов, Я. С. Степовий, М. І. Глінка, Й. С. Бах, Л. ван Бетховен, П. І. Чайковський, С. С. Гулак-Артемівський). Бали заносяться на табло.

Ведучий. Не дамо учасникам розслаблятися: наступний конкурс називається «Збери симфонічний оркестр». Кожна команда отримає планшет із таблицею, а також список музичних інструментів. Складіть із них симфонічний оркестр, правильно вписуючи слова в колонки. Переможе команда, яка зробить це швидше за інших.

Струнно-смичкові ...	Дерев'яні духові ...	Мідні духові ...	Ударні	Одиночні
Скрипка	Флейта	Труба		
.....Литаври	Арфа			
Альт	Гобой	Тромбон		
.....Тарілки	Рояль			
Віолончель	Кларнет	Валторна	Барабан	
.....Челеста				
Контрабас	Фагот	Туба		
.....Трикутник				
Дзвіночки				
Ксилофон				

Ведучий. Ви вже переконалися в обдарованості наших учасників? Що ж, пропоную вам упевнитися в їхній ерудованості. На черзі — «Конкурс ерудитів». Правила прості. Представник кожної команди називає цифру від 1 до 15, що є номером запитання. Члени команди відповідають на запитання. Починає команда... (оголошує).

Як називається ансамбль із чотирьох музикантів? (Квартет.)

Який інструмент називають королем всіх музичних інструментів? (Орган.)

Назва якого інструменту вміщує два терміни: «гучно» й «тихо»? (Фортепіано.)

Яка геометрична фігура стала музичним інструментом? (Трикутник.)

Як називається великий колектив музикантів, яким керує диригент? (Оркестр.)

Герой якої опери М. А. Римського-Корсакова побував у гостях у Морського царя? («Садко».)

Назвіть графічні знаки для позначення музичних звуків. (Ноти.)

Яка країна є батьківщиною опери? (Італія.)

Який російський композитор XIX ст. був ще й морським офіцером? Його називають композитором-казкарем. (М. А. Римський-Корсаков.)

Якого славетного композитора в дитинстві називали «диво-дитиною»? (В. А. Моцарта.)

Цей композитор об'їздив зі своїми вальсами безліч країн. І донині його твори підкорюють слухачів. Кого називають «королем вальсів»? (Й. Штрауса.)

Слухачі закидали його квітами, нагородили оваціями, але він сидів обличчям до оркестру й не бачив реакції зали. Його девіз «Крізь боротьбу — до перемоги! Крізь страждання — до радості!» Хто це? (Л. ван Бетховен.)

Цього композитора звинувачували в тому, що його музика занадто складна й водночас народна, що заважає прихожанам зосередитись на релігійному настрої. Його найулюбленішим інструментом був орган. Хто це? (Й. С. Бах.)

Який російський композитор став засновником російської опери? (М. І. Глінка.)

Цього польського композитора називають «поетом» фортепіано. У двадцять років він покинув батьківщину і вже не зміг повернутися ніколи. Значну частину його творчості складають вальси, полонези, мазурки. Хто це? (Ф. Шопен.)

Бали, які отримали команди, заносяться до табло. Учасники залишають сцену.

Ведучий. Поки гравці готуються до наступного конкурсу, їхні вболівальники також матимуть змогу показати, на що вони здатні. Прошу, дорогі глядачі, подумати над загадками.

То товстішає, то худне,

а всю оселю голосить.

(Баян або акордеон.)

Хто стоїть, як вартовий, Перед нотними рядками? Хто рядок нам відкриває,

Місце нотам визначає?

(Скрипковий і басовий ключі.)

Сам із вільхи та із дуба,
В роті чорні й білі зуби.
Ти до них торкнись рукою,
Враз почувеш звук чудовий. (Рояль.)

Сам пустий, голос густий,
Дріб вибиває, людей збирає. (Барабан.)

Він музикантами керує,
На нього дивиться оркестр,
І публіка його цінує
І віддає тепло сердець. (Диригент.)

З піснею цією діти виростають,
Бо її матуся кожному співає. (Колискова.)

Під музику таку
Крокують всі військові.
В ній чуєш ритм чіткий,
Вона веде в похід. (Марш.)

На сцені проходить конкурс домашнього завдання. Команди пропонують музичні інсценівки обраної на власний розсуд пісні. За оплесками уболівальників з'ясовують бали, що їх заносять у табло (1, 2 або 3 бали).

Ведучий. Наші учасники вже трохи стомилися? А їхні вболівальники? Добре, на вас чекає передостанній конкурс «Розрізне доміно». Кожна команда отримає 5 карток із записаними початковими словами пісень і ще 5 — із продовженнями. Перша команда починає співати початок рядка. Суперникам не можна зволікати: слід якомога швидше знайти продовження й проспівати його. Чи варто казати, що за правильну відповідь команда отримає бал! Увага, почали!

«Дощик, дощик... капає дрібненько»

«Ой єсть в лісі... калина»

«В нашої бабусі... ой веселі гуси»

«Ой на горі жито, ... сидить зайчик»

«Ой на горі... та й женці жнуть»

«Ой чий то кінь стоїть, ... що сива гривонька»

«Над річкою бережком... ішов чумак з батіжком»

«Місяць на небі, ... зіроньки сяють»

«Їхав козак. за... Дунай»

«Занадився... журавель»

«Ой під вишнею, ... під черешнею»

«Ой ходить сон... коло вікон»

«Добрий вечір тобі, ... пане господарю»

«Зацвіла в долині... червона калина»

Ведучий. Останній конкурс допоможе гравцям демонструвати не лише свій розум, але й ораторські здібності. Оголошую «Завдання на міркування»!

Команди отримують по одному запитанню, на яке вони повинні знайти відповідь за 1 хвилину. Звичайно, їм спершу слід порадитися.

Погляньте на екран. (З'являється зображення оргАна.) Цей музичний інструмент існує понад 2000 років. Він може замінити хорову й інструментальну капелу. На ньому грають руками і навіть ногами. У руках одного виконавця це цілий духовий оркестр. Один із журналістів писав про цей інструмент, що він «мудрий, прихований і самотній». Поясніть, що він мав на увазі.

Орієнтовна відповідь

Орган «мудрий», тому що увібрав у себе культуру тисячоліть; «самотній», бо це єдиний клавішно-духовий інструмент; «прихований», тому що його не видно повністю — ми можемо бачити тільки його фасад.

Перед вами зображення мисливського рогу. У нього подавали сигнал під час полювання, збору військ або якоїсь урочистої події. Для того, щоб звук було чути на далекій відстані, мисливський ріг мав величезну довжину: іноді 6—8 метрів. Це було вкрай незручно. Який вихід знайшли музиканти і як став називатись новий музичний інструмент?

Орієнтовна відповідь

Довгий мисливський ріг «скрутили». Так з'явилась валторна.

Ім'я цього композитора відоме на весь світ. Про нього казали, що він має «сталеві руки й золоте серце». У 1918 р. митець був вимушений покинути Батьківщину

та виїхати до США, але слава не покидала його й на чужині. Якось вранці, зайшовши до кав'ярні, музикант помітив націлений на себе об'єктив фотоапарата. Це його роздратувало, і він закрив обличчя руками. Уже ввечері на перших шпальтах з'явилося фото з підписом: «Ці руки коштують мільйон!». Про кого йдеться, і чому саме такий підпис отримала фотокартка?

Орієнтовна відповідь

Цим композитором є Сергій Рахманінов. Окрім писання музики він був віртуозним піаністом, що також додавало йому слави. Вже у дев'ять років майбутній композитор був прийнятий до Петербурзької консерваторії.

Ведучий. Отже, наш музичний турнір завершився. Усі учасники з гідністю витримали запропоновані випробування. Велика подяка всім, хто брав участь у турнірі й уболівав за команди! Тож, підіб'ємо підсумки турніру...

Відбувається остаточний підрахунок балів, визначаються переможці. Звучить урочиста мелодія. Учасники отримують призи й подарунки. Після цього вони прощаються з глядачами й залишають сцену.